

CHRISTUS, DE LOGOS.

C. JINARAJADASA

f. 0. 25

CHRISTUS DE LOGOS

DOOR

C. JINARAJADASA.

UITGAVE VAN DE N.V. THEOSOFISCHE VEREENIGINGS
UITGEVERS-MIJ. AMSTERDAM.

1933

CHRISTUS, DE LOGOS,

naar een beschrijving van den

APOSTEL JOHANNES.

Het Evangelie van Johannes neemt in het Nieuwe Testament een zeer bijzondere plaats in. Het standpunt, waarop het zich stelt ten opzichte van het leven van Christus, verschilt van dat der overige drie Evangelien. Mattheus, Marcus en Lucas beschrijven het leven van Christus vanuit het standpunt van ooggetuigen; zij schrijven geschiedenis en het is van belang op te merken, dat in hun Evangelien de goddelijkheid van Christus

slechts langzamerhand geopenbaard wordt, al naarmate het verhaal vordert. Ja, de discipelen hadden volgens hen, langen tijd noodig vóór het hun duidelijk werd, dat Christus, als Gods Zoon, Heer was van hemel en aarde. Zelfs nadat zij de bewijzen van Zijn goddelijke afkomst kregen in het een of ander bovennatuurlijk feit, dat Hij tot stand bracht, zooals het doen bedaren van den storm, verwonderden zij zich daarover, inplaats van het te beschouwen als een bewijs temeer van de macht van Gods Zoon, en zeiden zij: „Wat voor man is dit, dat zelfs de winden en de zee hem gehoorzamen!”

Mattheus, Marcus en Lucas trachten als geschiedschrijvers te schrijven. In tegenstelling met hen,

bekommert Johannes zich weinig om geschiedenis; hij draagt, als schrijver, de openbaring van een Mysterie in zijn bewustzijn vóóran. Voor Johannes was de verschijning van Christus onder de Joden niet de komst van den verwachten Messias; zij had een kosmische beteekenis. Het was de vleesch-geworden Goddelijke Rede, de vleesch-geworden Wijsheid Gods.

Om het Evangelie van Johannes te begrijpen hebben wij ons eerst voor den geest te halen wié Johannes was en hoe de sfeer was waarin hij leefde. De hoogere Bijbelkritiek kan ons hier veel hulp bieden. Het is waar, dat de hulp door deze kritiek geboden, voor den orthodoxen geest het omgekeerde van hulp en afschuwelijk

afbrekend schijnt; voor den Theosoof echter wordt daardoor ruim baan gemaakt voor de komst eener vollediger waarheid. De Bijbelcritici vertellen ons, dat de Evangelist nóch „de discipel dien Jezus liefhad”, nóch de schrijver van de Openbaring is. Hij leefde en schreef ongeveer in het jaar 178 onzer telling. Toen hij zijn Evangelie schreef, bestonden de Evangeliën van Mattheus, Marcus en Lucas reeds. Johannes had ze als 't ware vóór zich toen hij schreef. Hij kent ze, evenals andere verzamelingen van Uitspraken van Christus. Waarom wijkt Johannes dan, op verschillende plaatsen van het verhaal, van hen af?

Om een eenvoudige reden die de critici natuurlijk

niet konden zien, daar de materieele bewijzen nog steeds ontbreken. Johannes beschouwt Mattheus, Marcus en Lucas niet als volledig gezaghebbend. Johannes behoort klaarblijkelijk tot een of andere esoterische Christelijke orde, die een onafhankelijke traditie handhaaft betreffende de gebeurtenissen in Galilea en hij geeft aan die traditie de voorkeur boven de mededeelingen van de drie. Bovendien, Johannes is niet een eenvoudig onontwikkeld vroom man, maar een hoogst-beschaafde en filosofische Jood, vol mystiek gevoel en intuïtie, waarschijnlijk levende in de dóór-en-dóór intellectueele sfeer van Alexandrië. Hij kent b.v. de geschriften van Philo, de groote Joodsche wijsgeer, die om en nabij het jaar 25

onzer jaartelling te Alexandrië werkte; hij kent óók het leerstuk aangaande den Logos van de Grieksche filosofie, hij is op de hoogte van de opvatting der Stoïcijnen over de Wereld-Ziel, de Goddelijke Rede geopenbaard in de natuur. Dit is het wonder door Johannes tot stand gebracht, dat hij de Logos-conceptie van Philo en de Wereld-Ziel der Stoïcijnen vereenigt met de persoonlijkheid van Christus.

Plato had gefilosofeerd over Logoï, de oer-Ideeën. Schóón-in-wezen, de stam-vormen van alle bestaande en nog komende dingen. De wetmatige bewegingen in de natuur, de planeten in hun banen, eb en vloed, zomer en herfst en winter en lente, dit alles zagen de Stoïcijnen

als uitdrukking, als gebaar van de Wereld-Ziel. Dan komt Philo, al „platoniseerende” en voert bij zijn grootsche conceptie van den Logos, — den Tweeden God, Ishvara, de Gemanifesteerde Godheid, in. De Ongeopenbaarde, dat is de Absolute, de Naamlooze, die door niemand kon gezien worden; maar de Logos is de Geopenbaarde God, en staat tusschen Het (Het Ongeopenbaarde) en ons in.

De Logos, zegt Philo, heeft twee aanzichten. Als God, is Hij de Schaduw van God, de Schepper van den kosmos, de Wijsheid, (Rede), het Woord, de Koninklijke Architect, de Leider en het Hoofd van de Krachten, het Groote Patroon en het Zegel der Oervormen; maar als schakel optredend tusschen den Naamlooze en ons,

vertegenwoordigt Hij de menschheid in de oogen van God. Dan is Hij de Hemelsche Mensch, de Deur tot direct contact met God, de Profeet des Allerhoogsten, de Zonsopgang, de Eeuwige Wet, Schenker van Goddelijk Licht en onze Verlosser. Zoo lang als de Logos bestaat, is Hij de Eénmaker, de Menschheid stemmend op den Toon van God.

De schrijver van het Johannes-Evangelie is geheel doordrongen met deze diep-philosofische gedachten; en juist om die reden beteekent de persoonlijkheid van Christus voor hem niet alleen de verschijning van den Messias onder de Joden, maar een kosmisch feit. Want voor Johannes had de Wereldziel, de Goddelijke Rede,

(het Goddelijk Woord) de Logos van Philo, een mensche-lijke gestalte aangenomen; het onbegrijpelijke was geschied, dít namelijk, dat de wet én de schoonheid én de kracht van het heelal zich kwamen te spiegelen in Eén Persoon. In het licht van deze enorme en inspireerende waarheid ziet Johannes het Leven van Christus. Zoo kan volgens hem niet genoeg nadruk op dit feit gelegd worden; ja, zonder deze sleutel, kan Zijn leven niet begrepen worden.

Johannes ontsluit de goddelijkheid van Christus niet langzamerhand. Gelijk een groot componist met machtige accoorden het leidende thema inzet, zoo zet Johannes, al dadelijk bij het begin, het Logos-thema in.

Rond dit thema zal de compositie zich verder weven, maar het thema zelf zal steeds blijven doorklinken voor hen die ooren hebben om te hooren. En zoo begint Johannes dan ook:

„In den beginne was het Woord (de Logos) en het Woord was bij God, en het Woord was God.

Dit was in den beginne bij God.

Alle dingen waren door hetzelfde gemaakt; en zonder Hetzelve was geen ding gemaakt, dat gemaakt was.

In hetzelfde was het leven; en het leven was het licht der menschen.

En het licht scheen in de duisternis; en de duisternis heeft het niet begrepen.”

In deze vijf verzen wordt ons in 't kort het geheele leven van Christus, van den Logos (het Woord), weergegeven. De Alpha en de Omega, het begin en het einde, involutie en evolutie, het offer van den Logos voor ons heil, dit alles wordt kortelijks saamgegrepen.

En het Woord werd vleesch en woonde onder ons, (en wij zagen zijn heerlijkheid, de heerlijkheid als van den Eenig-Geborenen van den Vader), vol van genade en waarheid."

Voor Johannes heeft de geschiedenis slechts waarde als spiegeling van een eeuwig Mysterie. Om het effect dat hij wenscht te bereiken werkt Johannes als een kunstenaar. Hij neemt vastberaden stelling, doet een keuze uit historische gebeurtenissen en laat weg dátgene wat

zijn doel niet dient. Hij zal de drie jaren van het Ambt binnen één jaar samendringen, en, met enkele vloggetrokken lijnen een schets neerzetten, een kunstwerk voor alle tijden, van hooger waarheid dan die van een reeks gebeurtenissen, die door critici van later tijd weggevaagd kan worden. Kunstenaar en mysticus die hij is, doet hij voortdurend een beroep op een hoogere functie dan die van het analyseerende verstand; hij schuift het gordijn terzijde en laat ons, verwonderd en verrukt, staren, als op een kunstwerk, op het Drama van den Logos.

HET DRAMA VAN DEN LOGOS.

Het Drama van den Logos is het prototype (de stam-vorm) van dát waarachtige drama, dat, door de aardsche gebeurtenissen héén, het model van de hoogere dingen openbaart. Als bestaande in den Tijd, scheidt de Logos, beweegt zich onder de menschen en verzoent. Toch is Hij één met den Naamlooze, búiten Tijd, in de heerlijkheid door geen mensch te aanschouwen.

De Logos bestaat van eeuwigheid tot eeuwigheid. „Vóór Abraham was, ben Ik.” Als gelijk aan den Vader. „Alle dingen door den Vader gedaan, alzoo doet de Zoon gelijkerwijs.” Als de geopenbaarde Godheid, is Hij

de Heer, Ishvara, de Schepper, en „Alle dingen waren door hem gemaakt, en zonder hem was er geen ding gemaakt, dat gemaakt was.” Voor ons is Hij het Licht der Wereld; geen sterfelijk oog kan den Naamlooze zien dan in Hém weerkaatst: „Niemand heeft den Vader gezien, dan hij, die uit God is.”

DE LOGOS VERSCHIJNT.

Het Drama van den Logos is een phainoumenon, een „uitstraling”. Alhoewel de duisternis niet begrijpen wil, toch zal Hij uitstralen. Hij komt niet naar eigen goeddunken: „Ik kwam niet door mijzelven, maar door Hem, die mij gezonden heeft”. De Naamlooze brengt dat oorspronkelijk offer van Hemzelven als de Zoon, en de Logos straalt uit. „Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eenig-geboren Zoon gegeven heeft”, opdat wij mochten behouden worden.

Terwijl de Logos uitstraalt in de wereld der verschijnselen, is Hij de Zoon, minder dan de Vader:

„Want mijn Vader is gróóter dan Ik”. Toch blijft altijd die mystieke eenheid van Vader en Zoon bestaan: „Ik ben in den Vader, en de Vader is in mij. Ik ben niet alleen, maar Ik en de Vader, die mij gezonden heeft. Hij, die mij gezonden heeft, is met mij.” Als de Logos komt, is het „niet om mijn eigen wil te doen, maar de wil desgenen, die mij gezonden heeft. Ik zoek niet mijn eigen verheerlijking.”

Terwijl Hij uitstraalt, zijn wij, de andere kinderen van den Vader, met Hem op mystieke wijzen verbonden. Hij is de Wijnstok en wij zijn de takken, Hij is het Brood des Levens, en zonder Hem zouden wij niet leven. Hij komt om onder ons te wonen en de Eenmaker te zijn.

Hij komt als de Middelaar, opdat wij in Hem mogen verblijven en zoo ook in den Vader. Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven, en geen mensch komt tot den Vader dan door Hem.

Als de Eénmaker, die ons éénmaakt met den Naamlooze, brengt ook Hij een offer. Wij zijn de schapen, Hem door den Vader gegeven. Hij komt als de Goede Herder om Zijn lammeren te weiden, en vreugdevol Zijn leven voor hen te geven. Allen zijn Zijn schapen; en zij zijn niet van één geloof of van één wereld: „Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn.”

DE LOGOS KEERT TERUG.

De Logos weet, tijdens Zijn zending, dat deze een einde zal nemen. Hij weet, dat ook het laatste bedrijf van het drama door den Vader werd bepaald: „Slechts opdat dit vervuld moge worden, is deze ure gekomen.” Zijn terugkeer is een deel van het uitstralen: „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; ik ga henen om U plaats te bereiden. Indien ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot U niet komen.”

Bij het brengen van het offer gaat er geen kreet van pijn tot God omhoog, maar alleen een verheerlijking: „Ik ben van den Vader uitgegaan en ben in de wereld

gekomen; wederom verlaat Ik de wereld en ga henen tot den Vader. Verheerlijk mij, Gij Vader, bij Uzelven, met de heerlijkheid, die ik bij U had eer de wereld was."

DE MISSIE VAN DEN LOGOS.

De missie van den Logos is ieder van ons voor een toekomstigen dag voor te bereiden. „In dien dag zult gij weten, dat ik in den Vader ben en gij in Mij, en Ik in U.” Zoo lang als Hij werkt, is Hij als een volmaakte lens, de stralen van den Naamlooze convergeerend, hen door Hem heen tot de menschen zendend, daarbij niets voor zichzelf houdend. In alles, wat Hij doet, zoekt Hij de heerlijkheid van den Vader.” Mijne leer is de mijne niet, maar desgenen, die mij gezonden heeft. De dingen, die ik van Hem gehoord heb, deze spreek ik tot de wereld. Want ik heb uit mijzelfen niet

gesproken; maar de Vader, die mij gezonden heeft, die heeft mij een gebod gegeven, wat ik zeggen zal en wat ik spreken zal. En ik weet, dat zijn gebod het eeuwige leven is."

DE BOODSCHAP VAN DEN LOGOS.

Terwijl de Logos tot den Vader terugkeert, laat Hij Zijn boodschap bij de menschen achter. „Ik heb U een voorbeeld gegeven, opdat gelijkerwijs ik u gedaan heb, gijlieden ook doet. Een nieuw gebod geef ik u, dat Gij liefde zult hebben onder elkaar. Niemand heeft grooter liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden.” — Alhoewel Hij henengaat naar waar wij Hem niet kunnen volgen, tóch: „Wie mij lief heeft volg mij; en waar Ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn”. De Goddelijke Zon gaat onder in een gloed van heerlijkheid, verkondigende de komst van den Trooster, die met ons zijn zal: „Mijnen vrede geef ik u”.

GELOOF IN CHRISTUS.

Hoe zullen wij één worden met den Logos en door Hem één met den Vader? Door in Hem te „gelooven”. Maar in Hem te gelooven, dat is in Hem te „verblijven”. Want „geloof in Christus”, dat is voor Johannes niet alleen geloof belijden in Christus als den Zoon van God. Wij moeten in Christus *verblijven*, deelnemen aan Zijn natuur; en in Hem in dezen zin te gelooven is alleen mogelijk, indien wij onszelven zoo gekruisigd hebben door zelfverzaking en offering, dat het Christus-Kind in ons geboren werd. Als dat wonder heeft plaats gehad, dan „Gelooft hij, die in mij gelooft, niet in mij, maar in

Dengene, die mij gezonden heeft." De Tijd heeft dan voor de ziel opgehouden te bestaan; alle dooden zijn gestorven. „Ik ben de Opstanding en het Leven, zegt de Heer; hij die in mij gelooft zal, al ware hij gestorven, leven, en degene die aldus leeft en in mij gelooft, zal nimmer sterven."

CHRISTUS DE LOGOS.

Kan er een meer verheven conceptie van den Christus bestaan, dan die van Christus den Logos? Hoort men in Christus, den Logos, niet de muziek der sferen? Godsdienst en wetenschap, wijsbegeerte en kunst, zij allen verkondigen Zijn uitstralen. En het is ook van Hem, dat wij hooren in de langvervlogen dagen van het oude Indië. „Als Hij uitschijnt, lichten alle dingen ná Hem; door Brahma's gloed wordt alles hier beneden lichtend. Niemand kan Hem nóch van boven, nóch van beneden, nóch in het midden omsloten houden; geen gelijke heeft Hij, wiens naam groot en verheven is. Alleen in deze

wereld komt en gaat Hij; Hij is het vuur, Hij is 't, die
het water doordringt. Hem en Hem alleen kennende,
overkomt men den dood; er is geen andere weg.”
Shivetashvatara in het Oosten en Johannes in het Westen
zijn, als zij de glorie zingen van Hem, waarin wij leven
en bewegen en ons bestaan hebben, niet meer van één
volk of van een afzonderlijk geloof.

HET DRIEVOUDIG AANZICHT VAN DEN CHRISTUS.

Er zijn drie opvattingen van den Christus voor hen, die Hem zoeken te naderen. Eén daarvan is die van Mattheus, Marcus en Lucas, waar zij Hem begrijpen als den Vriend, den Verlosser, den Messias, die onder de menschen wandelde en door hen gekruisigd werd, en die zal terugkeeren op den laatsten dag, teneinde de levenden en de dooden te oordeelen. Bij deze opvatting van Hem als Heer en Vriend, voegt Paulus die van Hem als den Oorspronkelijken Mensch, naar wiens Afbeelding ieder mensch een Christus in wording is, in wiens Op-

standing de hoop hunner redding ligt. Een voller, meer kosmische toon wordt aangeslagen door Johannes waar hij Christus aan ons openbaart in nog een ander aanzicht, in dat van het Woord (de Logos) tot-vleesch-geworden, de Wijsheid Gods in den Mensch gespiegeld. Het zijn alle openbaringen, elk rijker dan de haar voorafgaande, van de heerlijkheid en schoonheid en het mededoogen van dié Bloem aan den boom van ons geslacht, de Christus van het Komende Ras, de toekomstige Boeddha der Menschheid.

En Zijn discipelen zullen, ieder naar het eigen verlangen van hun hart, het Licht dat zij zoeken, door Hém heen vinden schijnen. Maar aan Johannes zullen

sommigen onder hen altijd dank wijten, omdat hij hen den Meester heeft geopenbaard als dat Mysterie der mysterien: *Christus de Logos*.

THEOSOFISCHE
BIBLIOTHEEK
Tolstraat 154 Amsterdam

- 1 DEC. 2012

UITGAVE VAN DE N.V. THEOSOFISCHE VEREENIGINGS
UITGEVERS-MIJ. AMSTERDAM.